O‘ZBEKISTONDA SPORT SOHASIDA BOKS SPORT TURIGA BERILAYOTGAN E’TIBOR
ВНИМАНИЕ, УДЕЛЯЕМОЕ БОКСУ В СПОРТИВНОЙ СФЕРЕ УЗБЕКИСТАН
THE ATTENTION GIVEN TO BOXING IN THE SPORTS FIELD IN UZBEKISTAN

Abdurayimova Madina To‘raboy qizi
GulDu magistri, Guliston sh.
Ilmiy rahbar: t.f.b.f.d., PhD
Qudratov Davlatbek Turdibekovich
madinabozorova611@gmail.com

Annotatsiya. *Mazkur maqolada O‘zbekistonda jismoniy tarbiya va sport sohasida amalga oshirilgan islohotlar, ushbu yo‘nalishda qabul qilingan me’yoriy-huquqiy hujjatlar, ularda belgilangan ustuvor yo‘nalishlar va vazifalar tahlil qilingan.*

Kalit so‘zlar: *jismoniy tarbiya, sport, salohiyat, mutaxassis, trenerlar, sportchilar, konsepsiya, sovrun, ta’lim, ilm, kompetensiya.*

Аннотация. *В статье анализируются реформы, реализуемые в сфере физической культуры и спорта в Узбекистане, принятые в этой сфере нормативно-правовые документы, а также приоритетные направления и задачи, обозначенные в них.*

Ключевые слова: *физическое воспитание, спорт, потенциал, специалист, тренеры, спортсмены, концепция, награда, образование, наука, компетенция.*

Abstract. *This article analyzes the reforms implemented in the field of physical education and sports in Uzbekistan, the regulatory and legal documents adopted in this area, and the priority areas and tasks set out in them.*

Key words: *physical education, sport, potential, specialist, trainers, athletes, concept, award, education, science, competence.*

2016-yildan boshlab O'zbekiston Respublikasi sport sohasida yangi bosqichga qadam qo'ydi. Prezident Shavkat Mirziyoyev rahbarligida qator muhim islohotlar amalga oshirildi. Bu davrda sportni rivojlantirish bo'yicha davlat dasturlari qabul qilindi, sport inshooatlari yangilandi va sportchilarga qo'shimcha qulayliklar yaratildi. Yurtimizda jismoniy tarbiya va sportni ommalashtirish, aholi, ayniqsa, yoshlar o‘rtasida sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilish uchun zarur shart-sharoitlar va infratuzilmani yaratish, mamlakatning xalqaro sport maydonlarida munosib ishtirok etishini ta’minlash borasida izchil chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Mamlakatimizda o‘z fikri, mustaqil dunyoqarashi, tafakkur tarziga ega, jismonan va ma’nan barkamol farzandlarni tarbiyalash, aholining barcha qatlami orasida sportning ommaviyligini ta’minlash, ta’lim jarayonini xalqaro standartlarga moslashtirish, tizimni raqamlashtirish, pedagogik va ilmiy salohiyatni yanada oshirish, ilg‘or xorijiy sport-ta’lim texnologiyalarining transferini amalga oshirish orqali yuqori natijalarga erishish bugungi kunning ustuvor vazifasi sanaladi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 5 martdagi “Jismoniy tarbiya va sport sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi farmoniga muvofiq O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport

universiteti tashkil etilgani malakali trener va mutaxassislar, salohiyati yuqori sport sohasi olimlarini tayyorlash tizimini yangi bosqichga olib chiqdi [2]. Yangi O'zbekiston davrida sportchilarning xalqaro musobaqalarda muvaffaqiyatli ishtirok etishi uchun ularni tayyorlash, ularning salomatligini saqlash va o'sish imkoniyatlarini kengaytirishga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Bu jarayonda sportchilarni qo'llab-quvvatlash, ularning moddiy va ma'naviy jihatdan ta'minlanishi, sport infratuzilmasini rivojlantirish va sport ta'limi tizimini takomillashtirish kabi masalalar muhim o'rin tutadi. Yangi O'zbekistonda sport davlat siyosati darajasiga ko'tarildi. Qator rejalar ishlab chiqildi. Sport infratuzilmasining rivojlanishiga doir bir qator islohatlar amalga oshirildi. O'zbekistonda sportni infratuzilmasini yanada rivojlantirish uchun katta hajmdagi investitsiyalar yo'naltirish belgilandi. Bir qator zamonaviy stadionlar, sport komplekslari, suzish havzalari va boshqa sport inshootlari qurilishi va rekonstruksiya qilish ko'rsatildi. Ushbu inshootlar nafaqat poytaxt Toshkentda, balki mamlakatning turli viloyatlarida ham qurilib, mahalliy aholining sport bilan shug'ullanish imkoniyatlarini kengaytirish belgilandi. Mahalliy darajada sport zallari va maydonchalarning qurilishi belgilandi. Bu orqali yosh avlodni sportga jalb qilish va sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish maqsad qilingan. Sport turlarini ommalashtirish maqsadida ko'plab ommaviy sport tadbirlari tashkil etish , xalqaro va milliy darajadagi musobaqalar, marafonlar, sport festivallari va ko'rgazmalar muntazam ravishda o'tkazilishi oldindan belgilandi. Ushbu tadbirlar orqali sportga bo'lgan qiziqishni oshirish va aholining faol ishtirokini ta'minlash kerak edi.

Ommaviy axborot vositalari orqali sportning ommalashtirilishi ham katta ahamiyat kasb etadi. Televideniye, radio va internet orqali sport musobaqalari translyatsiya qilinib, sportchilar va ularning muvaffaqiyatlari keng yoritilishi kerak. Bu esa yosh avlodni sportga jalb qilish va ularga o'rnak bo'lishda muhim rol o'ynaydi. Yangi sport maktablari va akademiyalari tashkil etiladi, mavjudlari esa modernizatsiya qilinadi. Bu maktablarda yosh sportchilarga zamonaviy trening metodikasi asosida ta'lim berilib, ularning malakasini oshirishga katta e'tibor qaratiladi. Shuningdek, sportchilar uchun maxsus dasturlar va stipendiyalar joriy etiladi. Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 19-noyabrdagi 918-sonli "O'zbekiston respublikasi jismoniy tarbiya va sport vazirligi huzuridagi jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni ilmiy-metodik ta'minlash, qayta tayyorlash va malakasini oshirish markazi hamda O'zbekiston Respublikasida trenerlik faoliyatlarini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"giqarori sport sohasida kadrlarni qayta tayyorlashni yangi bosqichiga olib chiqdi[1]. 2020-yil 24-yanvarda qabul qilingan O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va sportni yanada takomillashtirish va ommalashtirish chora-tadbiralri to'g'risida"gi Qaroriga asosan "O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va sportni 2025-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi" tasdiqlandi [5]. Qarorga ko'ra, davlat sport ta'limi muassasalarida trener va mutaxassislarning sifat tarkibi, xususan oliy ma'lumotli xodimlar sonini bosqichma-bosqich 80 foizgacha yetkazish jismoniy tarbiya va sport tizimini isloh qilishning 2025-yilgacha asosiy yo'nalishlaridan biri etib belgilandi. Konsepsiyada sohani rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari jismoniy tarbiya va sport yo'nalishidagi oliy ta'lim muassasalarining ma'lum bir sport turi bo'yicha mutaxassislar tayyorlashga alohida e'tiborini qaratgan holda kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish,
sport mashg'ulotlari o'tishning zamonaviy nazariyalarini o'zlashtirish, sport

tayyorgarligi davrida tibbiy nazoratni amalga oshirish nuqtai nazaridan trenerlarni tayyorlash va qayta tayyorlash markazlari faoliyatini yo‘lga qo‘yish, bo‘lajak trener va mutaxassis kadrlarda o‘z faoliyatiga moyillik va ijodkorlik qobiliyatlari mavjudligini aniqlash va baholash imkonini beruvchi uslublarni ishlab chiqildi. 2022-yil 28-yanvarda qabul qilingan O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “2022-2026-yillarga mo‘ljallangan “Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi Farmoniga asosan “Harakatlar strategiyasidan – Taraqqiyot strategiyasi sari” tamoyiliga asosan ishlab chiqilgan yettita ustuvor yo‘nalishdan iborat bo‘lgan 2022-2026-yillarga O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi tasdiqlandi[3, B. 8]. Mo‘ljallangan Yangi Taraqqiyot strategiyasining 67-maqsadi jismoniy tarbiya va sport bilan muntazam shug‘ullanadigan fuqarolarning sonini oshirishga bag‘ishlangan bo‘lib, unga ko‘ra, respublika yoshlari o‘rtasida milliy sport turlarini ommalashtirish, barpo etiladigan har bir “Yashil hudud”da yugurish, velosipedda harakatlanish uchun “Salomatlik yo‘laklari” hamda badminton, stritbol va vorkaut maydonchalarini tashkil etish, milliy olimpiada sport o‘yinlarini o‘tkazish dasturini ishlab chiqish va amalga oshirish belgilangan. Nafaqat sog’lom balki sog’ligida nuqsoni bor insonlarni ham sport bilan shug’ullanishga jalb etilmoqda. Respublikada nogironlar sportini rivojlantirishga jiddiy e’tibor qaratilmoqda. Uning bazasini kengaytirish faqat tegishli idoralar va jamoat tuzilmalarining emas, balki O‘zbekiston Respublikasi Ijtimoiy ta’minot vazirligi, Nogironlar respublika jamiyati hamda Xalqaro Qizil Xoch jamiyatining mintaqaviy vakolatxonasining ham maqsadli harakatlariga aylangan[4,C.1448].

Umuman olganda, respublikamizda jismoniy tarbiya va sport sohasida xalqaro standartlarga muvofiq kompleks bilimlarga ega malakali O’zbekistonni tanitadigan sportchi yoshlarni tayyorlash jarayonlarini yanada takomillashtirish, sportda ilm-fanni jadal rivojlantirish, yuqori malakali raqobatbardosh trener-o‘qituvchilar, mutaxassislar tayyorlash jarayonlarini yanada takomillashtirish uchun qabul qilingan har bir qonun va farmonlar jismoniy tarbiya va sport sohasida tub islohatlar yaratmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. «Jismoniy tarbiya va sport sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida» O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni.//https://lex.uz/acts/-3578121//Olingan sana:06.03.2025.
2. Jismoniy tarbiya va sport sohasida kadrlar tayyorlash tizimi yangi bosqichga ko‘tarildi.// https://uza.uz/oz/posts/jismoniy-tarbiya-va-sport-sohasida-kadrlar-tayyorlash-tizimi-yangi-bosqichga-kotarildi_602536// Olingan sana: 05.03.2025.Mustaqillik yillarida O‘zbekistonda jismoniy tarbiya va sport . O‘quv qo‘llanma. – Chirchiq, 2023. – 44 b.
3. Мухаммадиева М. Тенденции развития спорта и физической культуры в Узбекистане.// Экономика и социум. - №5(120)-1. - 2024. - С.1447-1450.
4. Yangi O‘zbekistonda jismoniy tarbiya va sport sohasida mutaxassislarni tayyorlashga oid davlat siyosati//https://scienceweb.uz/publication/23330// Olingan sana :06.03.2025.
5. Маргилоний, М. А. (1999). Тарихи Азизий. Тошкент: Маънавият.
6. Mavlyanov, U. N. (2020). Problems of Ontology in the Heritage of Ali Safi. International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding, 7(7), 540-545.

7. Mavlyanov, U. N. (2021). FAHRUDDIN ALI SAFI'S TEACHING ABOUT BEING. Bulletin of Gulistan State University, 2021(2), 61-67.

8. Мавлянов, У. Н. (2020). ПРОБЛЕМЫ ОНТОЛОГИИВ НАСЛЕДИИ АЛИ САФИ. Вестник Российского философского общества, (1-2), 200-209.

9. Мирзаева, Н. Д., & Расулова, М. А. К. (2016). К вопросу о религиозном составе населения русских поселков в Голодной степи (начало XX века). Проблемы современной науки и образования, (11 (53)), 44-45.

10. Хамидова, Х., & Мирзаева, Н. (2022). Xx asr boshlarida mirzachol vohasidagi agrar o'zgarishlar (―Туркестанское сельское хозяйство jurnali asosida). Современные инновационные исследования актуальные проблемы и развитие тенденции: решения и перспективы, 1(1), 631-634.

11. Мирзаева, Н. (2011). Русские поселения Мирзачульского оазиса и их социально-экономическое положение в конце XIX–начале XX века. Каталог авторефератов, 1(1), 1-30.

12. Urazalievna, A. G., & Fotima, X. (2024). TURKISTON QO'RBOSHILAR HARAKATI VA ULARNING FAOLIYATI. TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI, 4(1), 5-10.

13. Urazalievna, A. G., & Aziza, P. (2024). FARG'ONA VODIYSIDAGI ISTIQLOLCHILIK HARAKATLARI VA UNING TARIXIY AHAMIYATI. IJTIMOIY FANLARDA INNOVASIYA ONLAYN ILMIY JURNALI, 4(1), 12-15.

14. Абдулхай, Г. У. (2020). ТУРКИСТОН АССР: ҚАНДАЙ ДАВЛАТ БЎЛИШИ КЕРАК ЭДИ. ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ, 3(1).

15. Шадманкулова, М. М. (2018). СОЧЕТАНИЕ ЛИБЕРАЛЬНЫХ-ДЕМОКРАТИЧЕСКИХ ИДЕЙ В СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЖИЗНИ УЗБЕКИСТАНА. Социосфера, (4), 226-232.

16. Шодмонкулова, М. М. (2018). ЛИБЕРАЛИЗМ: ИСТОРИЯ И СОВРЕМЕННОСТЬ. Наука и образование: проблемы, идеи, инновации, (4), 26-30.

17. Дубков, В. В., Абдиахатов, Х., Джанибекова, Н. А., & Шодмонкулова, М. (2012). ОДНА ЗЕМЛЯ, ЕДИНОЕ ЧЕЛОВЕЧЕСТВО (Тезисы проекта Идеологии планетарного единства). In ИССЛЕДОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА ОБЩЕСТВА И ФОРМИРОВАНИЕ НАПРАВЛЕНИЙ ЕГО СТРАТЕГИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ (pp. 94-99).

18. Nematov, R. A., & Almanov's, Q. O. (2022). The role of historical sources in the study of the history of the turkish empire. American Journal Of Social Sciences And Humanity Research, 2(10), 25-31.

19. Неъматов, Р. (2023). Илк ўрта асрлар Хоразм тарихшунослигининг бугунги ҳолати. История и культура центральной Азии, 1(1), 122-125.

20. Неъматов, Р. (2023). Хоразм Африғийлар сулоласи–Турк хоқонлиги сиёсий алоқалари. Journal of Fundamental Studies, 1(7), 16-23.

21. Kudratov, D. (2023). ABOUT THE SHRINE OF KHOJAMUSKENT FATHER IN JIZZAH OASIS. American Journal Of Social Sciences And Humanity Research, 3(12), 73-78.

22. Қудратов, Д. (2022). IX-XIV АСРНИНГ ЎРТАЛАРИ ШАҲАРЛАРИНИНГ РИВОЖЛАНИШ ОМИЛЛАРИ. RESEARCH AND EDUCATION, 236.

23.Qudratov, D. (2021). PECULIARITIES OF THE FIRST URBANIZATION PROCESSES IN THE FERGANA VALLEY. CURRENT RESEARCH JOURNAL OF HISTORY, 2(12), 13-16.

24.OBID, N., ULUGBEK, M., SHAROF, M., & RUSTAM, N. (2022). SOME CONSIDERATIONS OF THE COUNTRY LIFESTYLE DURING THE PERIOD OF PUBLIC COLLECTIVIZATION. International Journal of Intellectual Cultural Heritage, 2(1), 86-94.

25.Nazarov, O. R., & Nematov, R. A. O. (2020). FROM THE HISTORY OF UZBEKISTAN'S COOPERATION WITH UNESCO. Bulletin of Gulistan State University, 2020(4), 45-49.

26.Nazarov, O. R. (2020). THE ROLE OF HIPPOCRATES IN THE HISTORY OF WORLD MEDICINE. Bulletin of Gulistan State University, 2020(3), 66-64.

27.Yuldashevich, A. U., Mahmudovich, A. M., & Mengziya o'g'li, J. A. (2021). On the Migration of Turkish People to Turkestan, Molguzar Mountain Systems and Mirzachul (XVIII-First Half of the XIX Century). European Scholar Journal, 2(8), 64-65.

28.Алибеков, У., & Умарова, А. (2021). Образ волка в тотемистических и этномифологических воззрениях тюркских народов. Общество и инновации, 2(5/S), 39-48.

29.Маматов, Ш. М., & Алибеков, У. Ю. (2019). Повышение благосостояния сельского населения Узбекистана в свете Стратегии действий. Наука, техника и образование, (5 (58)), 63-65.

30.Алибеков, У. Ю. (2016). Земледельческие обычаи и обряды в этноэкологической культуре народов Узбекистана. Проблемы современной науки и образования, (11 (53)), 46-47.

31.Кудратов, С. С. (1992). Поселения левобережья р. Нарын в Фергане (III в. до н. э.–V в. н. э.): Дис.… канд. ист. наук. СПб.

32.Кудратов, С., & Маъруфов, Ш. (2021). МИРЗАЧЎЛДАГИ ҚАДИМГИ СУВ ИНШОАТЛАРИ. ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ, 4(11).

33.Кудратов, С. (2022). Археологик ёдгорликлар–ёшларда ватанпарварлик туйғусини шакллантиришнинг муҳим омили. Значение цифровых технологий в изучении истории Узбекистана, 1(01), 363-366.

34.Bosimovich, T. B., & Jonibek, R. (2022). FROM THE HISTORY OF EARLY MEDIEVAL POTTERY CRAFT. World Bulletin of Social Sciences, 16, 86-87.

35.BOSIMOVICH, T., & ALISHER, A. (2022). FROM THE HISTORY OF THE ANCIENT DEFENSE WALLS. International Journal of Intellectual Cultural Heritage, 2(5), 61-65.

36.Абдуматов, А. А. (2024). АКАДЕМИК АБДУЛАҲАД МУҲАММАДЖОНОВ ИЛМИЙ МЕЪРОСИДА ТАРИХИЙ ТАФАККУР МАСАЛАСИ. Science and innovation, 3(Special Issue 6), 426-431.

37.Alibekov, U., & Rayimjonov, I. (2024). TURKIY XALQLARNING KELIB CHIQISHI XIX ASR SHARQSHUNOSLARINING TALQINIDA. Elita. uz-Elektron Ilmiy Jurnal, 2(1), 267-270.

38.Xoshimjon o'g'li, R. I. (2024). 8.4 MOVAROUNNAHRGA ISLOM DININING KIRIB KELISHI VA UYG 'ONISH DAVRINING BOSHLANISHI. Innovative technologies in construction Scientific Journal, 8(1), 12-15.